A°. 1828. N°. 144.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 2 December.

FRANKFORT, den 29sten November.

Volgens brieven uit Triest, heeft de Russische admiraal de graaf *van Heyden* te Malta eene bekendmaking uitgevaardigd, waarbij de blokade der Dardanellen stellig wordt bepaald. De admiraal *Ricord* is met de handhaving derzelve belast. Nogtans zal zij alleen betrekking hebben tot schepen, die met mond- en krijgsbehoeften bevracht zijn.

PETERSBURG, den 18den November.

Eergisteren is Zijne Keiz. Hoogh. de Cezarewitsch, grootvorst *Konstantijn*, en gisteren Z. Keiz. Hoogh. de grootvorst *Michael* alhier aangekomen.

Het lijk der Keizerin moeder is van de troonkamer naar de treurzaal overgebragt geworden.

De Keizer heeft den baron *Geismar*, ter belooning zijner uitstekende diensten in den tegenwoordigen veldtogt, tot Zr. Ms. adjudant-generaal benoemd.

WEENEN, den 21sten November.

Berigten uit Konstantinopel van den 29sten October melden het volgende:

Zoodra de Sultan op den 20sten October stellig berigt ontving, dat Varna door de Russen ingenomen was, besloot hij dadelijk, den grootvizier *Mehmed Selim*-pacha af te zetten en naar Gallipoli te verbannen. Men legt hem ten laste, dat hij niet krachtig genoeg tot ontzet van Varna werkzaam geweest is. De kapitan-pacha, *Izzet Mehmed*, is in zijne plaats tot grootvizier benoemd. *Jussuf*-pacha van Seres, die zich met de bezetting aan de Russen overgaf [illegible] buiten staat stelde om de vesting langer te verdedigen, is bij een fetwa van den mufti veroordeeld en zijn gansche vermogen voor de schatkist in beslag genomen. Sedert de Porte van den val van Varna kennis drageht geworden, [illegible] krijgstoerustingen met vernieuwden ijver voortgezet; de vóór eenigen tijd [illegible] beschrijving [illegible] en opteekening [illegible] weder voortgenomen; krijgsvoorraad, geschut en ammunitie worden onophoudelijk naar de armee afgezonden; dagelijks komen er troepen uit Azië, [illegible] en zetten, na een kort oponthoud, hunnen marsch voort. Onlangs is ook weder een transport Russische krijgsgevangenen te Konstantinopel aangekomen, benevens dertig wagens met [illegible], geweren, [illegible] en andere zegeteekenen uit de laatste gevechten bij Varna, die aan de Turken [illegible] uitvielen.

Niet zonder bevreemding heeft men in de laatst verloopene weken verscheidene schepen uit de Zwarte Zee te Konstantinopel zien aankomen, welke niet alleen boter en andere levensmiddelen, met uitzondering van granen, aan boord hadden, maar ook hennip, scheepszeilen, ijzer en dergelijke artikels, welke als oorlogs-contrabande beschouwd werden. Deze schepen waren zoo met bewilliging der Russische regering bevracht. Nauwelijks had de Porte van de aankomst dezer schepen uit Russische havens kennis bekomen, of zij verklaarde dat zij ook van haren kant van de voorgenomen bepaalde sluiting der Zwarte Zee zou afzien, en aan even zoo vele schepen, geladen met gedroogde vruchten en andere zuidelijke voortbrengsels, de vaart naar de Zwarte Zee wilde toestaan, als er vaartuigen met ladingen uit Rusland zouden aankomen. Ten gevolge hiervan hebben reeds eenige Sardinische en Oostenrijksche schepen, met gedroogde vruchten geladen, firmans tot de vaart naar de Zwarte Zee bekomen.

MENTZ, den 28sten November.

Met het aanstaande jaar zal er eene aanmerkelijke verandering komen in het tolstelsel op den Pruissischen Rijn. Van de acht thans bestaande tolkantoren, zullen er vier, namelijk die te Wezel, Ruhrort, Linz en Andernach opgeheven, en alleen die te Emmerik, Dusseldorp, Keulen en Koblenz behouden worden. Doch het toltarief op den Pruissischen Rijn zal geene vermindering ondergaan; de regten bij de niet opgeheven tolkantoren zullen verhoogd worden.

PARYS, den 27sten November.

De dagbladen behelzen het volgende berigt uit Lissabon, nopens een ongeluk, dat don *Miguel* is overkomen:

„God heeft hem gestraft, zouden gewis de Tartufen van de nieuwe apostolische secte zeggen, indien het ongeluk, aan don *Miguel* overkomen, een der hoofden van de tegenpartij getroffen had. Wij zullen hen niet navolgen; maar ons bepalen bij de mededeeling van het volgende bulletin, terwijl wij slechts opmerken, dat de Portugeesche *Nero* ook daarin gelijkenis met dien van Rome heeft, dat hij even als deze zijne behendigheid in het besturen van eenen wagen heeft willen laten blijken. Het bedoelde bulletin luidt aldus:

„Z. M. was met de doorluchtige infanten op weg naar zijn landgoed van *Caxias*, toen de muilezels van zijne kales steigerden en dezelve omver wierpen. Z. M. heeft het ongeluk gehad zijne regter dij te breken; het is eene eenvoudige breuk, gepaard met eene kleine kneuzing. Men heeft bloedzuigers gezet en het gewone toestel te baat genomen. Z. M. heeft het geluk gehad, geen ander ongemak te lijden. Dona *Isabella-Maria* (de gewezen regentes) heeft eene ligte wond aan het hoofd bekomen, en dona *Maria d'Assumpçao* eene kleine kneuzing aan de linkerzijde. Lissabon den 9den November 1828.

Sedert worden er dagelijks twee bulletins uitgegeven. Het laatste, van den 11den dezer, luidt aldus:

„Z. M. is in denzelfden toestand, zonder eenige verandering; zoo is het ook met de doorluchtige infanten."

— De *Moniteur* meldt heden, dat de twee gewezen geestelijken, *Contrafatto* en *Molitor*, die wegens schandbedrijven zijn veroordeeld geworden, zich in de gevangenis aan diefstal hebben schuldig gemaakt en deswege stokslagen hebben ontvangen.

— De *Moniteur* behelst weder een berigt van de uitvoering van de ordonnantien omtrent de geestelijke scholen in eenige bisdommen. Een dagblad der priester-partij ontkent echter stellig, dat deze ordonnantien in den eigenlijken zin uitgevoerd worden. Als de bisschoppen bekend maakten, zegt hetzelve, hoe de ministers geschikt hebben, zouden zij met beschaamde kaken daar staan.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Vrijdag den 28sten November.

Er zijn 104 leden tegenwoordig.

De heer *van Reenen* doet, namens de commissie der petitien, verslag op twee requesten, waarbij de intrekking der uitzonderings-wetten van 1815 wordt verzocht. Het eene is door 90 ingezetenen van Luik geteekend. Deze requesten worden op het bureau van den president nedergelegd, ten einde de leden daarvan kennis zouden kunnen nemen.

De centrale afdeeling doet verslag op een veranderd voorstel van den heer *de Brouckère*, tot intrekking der voormelde wetten.

De voorzitter verklaart de discussie over dit voorstel geopend.

De heer *de Brouckère* merkt aan, dat toen onze staat in 1815 door eenen veroveraar bedreigd werd, de souverein buitengewone maatregelen moest nemen; de omstandigheden regtvaardigden zulks; er zijn tijden, zegt *Montesquieu*, dat men de vrijheid met eenen sluijer moet bedekken, gelijk men de standbeelden der goden bedekt; doch Waterloo heeft sedert dien tijd onze regering gevestigd, en evenwel wordt onze vrijheid nog door eene gedrogtelijke wetgeving bedreigd. De spreker toont aan, hoe men sedert 1815 niet opgehouden heeft de bedoelde uitzonderings-wetten tegen de drukpers aan te wenden. De abt *de Foere*, de schrijvers van den *Spectateur-Belge*, van den *Mercure d'Anvers*, van het *Journal de la Flandre orientale*, de heer *van der Straten*, de schrijvers van de *Flambeau*, van den *Vray Liberal* enz. hebben daarvan beurtelings de gestrengheid ondervonden. De heer *de Brouckère* gispt ook ten sterkste den maatregel, dien men omtrent twee Fransche schrijvers, de heeren *Bellet* en *Jador*, genomen heeft. Bij een besluit van gratie, waarbij hun kwijtschelding van eenige maanden gevangenis-straf is verleend, zijn zij uit het Rijk verbannen. De heer *de Brouckère* oordeelt, dat men daardoor art. 4 en 67 der grondwet geschonden heeft. Onze vrijheid, zegt hij verder, hangt thans van de officieren der regtbanken, en hunne substituten, en ten laatsten van eenen enkelen minister af. Sedert 1817 zijn er zes en vijftig personen krachtens de uitzonderings-wetten vervolgd. Deze wetten, welke ons tot schande verstrekken, moeten in ons wetboek doorgehaald worden. Zonder persoonlijke vrijheid, bestaat er geene volksvrijheid.

De heer *de Secus* ondersteunt het voorstel. Sommigen houden het voor ontijdig, maar kan men aan zoodanigen staat van zaken te spoedig een einde maken, en zoo de kamer niet het eerst de zaak aanvat, zal het met de afschaffing gaan, als met de organisatie der regterlijke magt, welke men onder [illegible] heeft vertraagd.

De heer *Fontein Verschuir* is van oordeel, dat men de voordragt moet afwachten, waarvan de Koning bij zijne aanspraak gewag heeft gemaakt.

De heer *Fabri Longré* zegt, dat men zeer wel, in afwachting dezer voordragt, de uitzonderings-wetten van 1815 kan afschaffen.

De heer *G. G. Clifford* merkt aan, dat er middelen tegen het misbruik der drukpers behooren te zijn, en dat hij het voorstel van den heer *de Brouckère* afkeurt, omdat hetzelve alleen strekt om de wetten van 1815 af te schaffen, zonder niets in de plaats geeft.

De heer *Schooneveld* is tegen die wetten, en keurt de vervolgingen, welke men op grond derzelve doet, ten sterkste af; hij beschouwt die als vexatoir en onstaatkundig. Niettemin oordeelt hij, dat men de voordragt der regering behoort af te wachten.

De heer *Fallon* zegt, dat het onverschillig is, welk deel der wetgevende magt hier het eerste werkzaam zij. Het voorstel houdt hij niet voor ontijdig. Het is nooit te vroeg om goed te doen, en er is geen onvoegzaamheid in gelegen, om van een regt gebruik te maken, tot een nuttig doel, tot eenen maatregel, die door eene gezonde staatkunde wordt aangeraden. Al mogt het voorstel van den heer *de Brouckère* eene gaping in de strafwetten laten, zou hij het nog aannemen. Morgen kan die

gaping wegvallen. Heden kan met de wetten van 1815 nieuwe slagen toebrengen.

De heer *Trentesaux* is mede van gevoelen, dat men die dadelijk kan afschaffen, en dat daardoor niets te kort zal worden gedaan aan de voordragt der regering tot het invoeren van andere bepalingen.

De heer *de Stassart* zegt, dat het liberale goochelspel, onder begunstiging van hetwelk men het ministeriele despotisme invoerde, een einde heeft; niemand slaat thans meer geloof aan de vreesselijke jezuiten, die elken dag uit het brein van de eene of andere excellentie plagten voort te komen. Hij is van oordeel, dat de wetten, op grond van welke men thans elken dag vervolgingen doet, niet te spoedig kunnen ingetrokken worden.

De heer *de Gerlache* spreekt op een hevigen toon tegen de wetten van van 1815, waarvan, zegt hij, sommige regters misbruik maken. Hij vereenigt zich met het voorstel van den heer *de Brouckère*.

De heer *Dumont* zegt dat het tijd is, om de ongerustheid, welke zich onder het volk ten aanzien van deszelfs vrijheden begint te openbaren, te doen ophouden, en dat de wetten van 1815 hoe eer hoe beter behooren ingetrokken te worden.

De heer *van de Kasteele* is niet tegen de afschaffing, maar gelooft, dat men de koninklijke voordragt behoort af te wachten.

De heer *Sasse van Ysselt* zegt, dat de bedoelde wetten tegen de grondwet strijden en dus behooren afgeschaft te worden. Sedert tien jaren heeft de Kamer het grootste geduld geoefend; thans moet zij van gedrag veranderen, nu men over de godsdienst en zeden onzer kinderen wil gebieden en hen in eenen kring opsluiten, waar zij niet dan als slagtoffers van het machiavelisme kunnen uitkomen. «Wij, Jezuiten, apostolischen en anderen, zegt hij, zullen strijden, wij zullen onder dezelfde vanen strijden tot dat wij het onderwijs vrij hebben, onafhankelijke regters en geene magistraatspersonen die in staat zijn om naar ingevingen of hartstogten vonnis te vellen." De heer *Sasse van Ysselt* zal voor het voorstel stemmen.

Zitting van Zaturdag den 29sten November.

In deze zitting is de beraadslaging over het voorstel van den heer *de Brouckère* voortgezet.

De heer *de Langhe* spreekt er voor, de heer *Donker Curtius* verklaart zich sterk tegen de uitzonderings-wetten, maar zal zijne stem over het voorstel in beraad houden. De heer *van Alphen* erkent de noodzakelijkheid der intrekking van deze wetten, doch oordeelt, dat men de regering niet moet beleedigen door de vooronderstelling, dat zij geen woord zou houden. De heer *Surlet van Chokier* zegt, dat, zoo het voorstel van den heer *de Brouckère* ontijdig was, hij de schuld er van hebben zou, die door opzettelijke vertraging en de aanwending der uitzonderings-wetten de gezindheden der regering twijfelachtig heeft gemaakt. De heer *de Chokier* waarschuwt zijne medeleden, beschroomdheid voor geene voorzigtigheid te houden, en herinnert hun derzelver eed. Het antwoord des Konings op het adres der Staten-Generaal wijst hunnen pligt aan; zij hebben ook regten ongeschonden aan hunne opvolgers over te leveren. Hij zal voor het voorstel stemmen. De heer *Sijpkens* is er tegen. De wetten van 1815 moeten door andere vervangen worden, daar het strafwetboek niet genoegzaam is om het misbruik van de vrijheid der drukpers te keer te gaan.

De heer *van Boelens* is van de noodzakelijkheid der afschaffing der bedoelde wetten overtuigd, maar men moet, volgens hem, 's Konings voorstel afwachten, die het beste weet wat de natie dienstig is.

De heer *Luzac* is mede van gevoelen, dat men de voordragt der regering niet moet vooruitloopen.

De heer *Surmont* zegt, dat de miskenning der grondwet de algemeene aandacht heeft opgewekt. De uitzonderings-wetten van 1825 beleedigen de natie, welke door haar voortdurend bestaan het aanzien krijgt als of zij gestadig in oproer is. Hij zal het voorstel aannemen.

De heeren *Hoynck van Papendrecht* en *van de Poll* oordeelen, dat men de voordragt der regering behoort af te wachten.

De vergadering scheidt tot Maandag voormiddag te elf ure.

BRUSSEL, den 30sten November.

Een aantal ingezetenen van Maastricht hebben een adres bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingediend, om de intrekking der uitzonderings-wetten van 1815 te verzoeken.

AMSTERDAM, den 29sten November.

Heden in den morgenstond, ten half zes ure, barstte een schrikkelijke brand uit in de bierbrouwerij en azijnmakerij: *het Schaap*, van den heer *Luns*, op de Elandsgracht, welke de nadeeligste gevolgen voor de belendende woningen had kunnen te weeg brengen zoo de hier altijd met voorbeeldeloozen spoed aangebragte hulp der brandspuiten dit gevaar niet had afgewend. De verwoestende vlammen hebben zich gelukkig slechts tot het vernielen der azijnmakerij bepaald; daar het overige der fabriek en het woonhuis, schoon niet zonder aanmerkelijke schade, zijn bewaard gebleven. De oorzaak van den brand is, gelijk gewoonlijk, onbekend, terwijl geene ongelukken, voor zoo ver men weet, daarbij hebben plaats gegrepen.

Mengelwerk.

EENIGE BEDENKINGEN.

Sedert de noordelijke en zuidelijke Nederlanden, onder eenen constitutionelen scepter vereenigd, één rijk uitmaken en dus één belang hebben, hoor ik ongaarne de benamingen van *Noord-* en *Zuid-Nederlander* in geschriften, welke ten doel hebben de publieke opinie te leiden of aan te kweeken; niet, omdat ik deze benaming, als zoodanig genomen, onjuist vinde, maar omdat dezelve aan eene zekere afscheiding, aan een zeker nationaal onderscheid — wanneer ik het eens zoo mag noemen — het geen helaas! niet dan maar al te zeer bestaat, voedsel geeft. Men zal mij misschien hier tegenwerpen, dat de grondwet zelf hiertoe aanleiding geeft, en dat dezelve meermalen uitdrukkelijk spreekt van de noordelijke en zuidelijke provincien des rijks; ja zelfs, dat men, bij het lezen van sommige artikels, onwillekeurig denken zoude, dat ons koningrijk in twee deelen gesplitst is: men zie slechts art. 52, maar vooral art. 98, waar over het houden der zittingen van de Staten-Generaal gesproken wordt, als zullende plaats hebben om het andere jaar *in eene stad der zuidelijke en in eene stad der noordelijke provincien.* Ik moet bekennen, dat ik zulks telkens, het zij met eerbied voor de ontwerpers gezegd, met weerzin lees; want ofschoon ik niet uit het oog verlies de omstandigheden waaronder, en den tijd waarin de grondwet is opgesteld, meen ik des niet te min eene zekere tegenstrijdigheid in de opgenoemde artikels te bespeuren met den zin der woorden van art. 1, der voorwaarden van vereeniging tusschen *Belgien* en de Vereenigde Nederlanden, door de gevolmagtigden der mogendheden in den jare 1814, te *Londen*, vastgesteld, waar wij onder anderen lezen: 'De vereeniging zal volkomen en innig zijn, [illegible] maken.»

Hoe ongaarne wij evenwel de bovengenoemde groote onderscheidingsbenoemingen bezigen, of zien bezigen, kunnen wij ons, desniettemin, niet ontveinzen, dat er wezenlijk een groot onderscheid, immers tot nog toe, in twee deelen des rijks bestaat, kennelijk niet alleen in spraak en gewoonten, maar vooral in het geen men tegenwoordig algemeen noemt *esprit public*, en wij wenschten wel, dat de eene of andere wel versneden pen zich eens onledig hield, om, met al de bedaardheid en den ernst, welke het onderwerp verdient, de middelen aan de hand te geven of op te sporen, welke konden dienstig zijn, om deze zoo noodige en gewenschte vereeniging te bespoedigen en aan te kweeken.

Onder de oorzaken, welke zich in onze dagen tegen deze vereeniging nog schijnen aan te kanten, dunkt mij — met onderwerping van beter oordeel — de twee volgende te kunnen noemen: de Noord- en Zuid-Nederlander, ofschoon tegenwoordig bijna dagelijks met elkanderen in aanraking komende, kennen zich nog te weinig; en uit deze eerste rede vloeit natuurlijk eene tweede: men vertrouwt zich niet genoeg, om zich niet slechts in naam, maar in der daad te vereenigen. Men zegge niet dat ik hier iets wil beweren, dat onjuist is; hoe schijnbaar gewaagd deze mijne stelling ook moge wezen, zij is des niet te min waar, en ik beroep mij op het getuigenis van een ieder, die — zoo als schrijver dezes — in de gelegenheid geweest is, en in het noorden, en in het zuiden de wederzijdsche beoordelingen, die men over elkanderen velt, met het geen in beide die deelen [illegible], gade te slaan; hoe velen schijnen zich niet [illegible] aard van naburige volken te kennen, en [illegible] na te sporen, en zijn vreemdelingen in hun eigen land, of ten minste in dat gedeelte van het koningrijk, wier inwoners zij ten onregte als *nieuwe* broeders beschouwen, daar zij integendeel van oudsher tot ééne familie behooren. Moet men het niet aan onbekendheid met den landaard toeschrijven, wanneer wij, zoo als nog onlangs, in een Zuid-Nederlandsch dagblad, lezen: «*est ce que les Hollandais dorment à côté du fouet de* VAN MAANEN.» Men ziet duidelijk, dat de schrijver de Hollandsche natie niet dan bij naam kent, om te vooronderstellen, dat zij zoo maar *à côté d'un fouet, (si fouet il y a)* zoude insluimeren. Voor hem, die in de oude en nieuwe geschiedenis van ons land maar eenigzins bedreven is, zal dit wel geene wederlegging behoeven, maar mij dunkt dat dusdanige uitdrukking op zijn minst onstaatkundig is, ook met betrekking tot het heilzame doel, dat de schrijver, zoo als wij vertrouwen, zich voorstelt, namelijk het aankweeken van eenen publieken volksgeest, met den geest der eeuw overeenkomstig. Ik zeg met de geest der eeuw overeenkomstig. En dit leidt mij als van zelven tot de openbaarmaking van eene andere, sedert eenigen tijd bij mij opgekomene bedenking, welke ik, ziende dat er tot nog toe niemand in het openbaar de pen voor opneemt, niet langer kan onderdrukken, en thans nog met een enkel woord wil aanstippen, in de hoop en het vertrouwen, van daardoor anderen, welke met meer klem van woorden, dan ik, daartoe in staat zijn, uit te lokken, deze zaak opzettelijk te behandelen. Wanneer men slechts met eene oppervlakkige aandacht de verschillende in het noorden en zuiden des lands [illegible] leest, zal men duidelijk bespeuren, dat er [illegible] dering in onze [illegible] noemt, — in [illegible]valt, helgeen zeker een verblijdend teeken is, en een ieder, die het wel met zijn vaderland meent en met belangstelling, zonder eigenbelang of bijoogmerken, den openbaren loop der zaken gade slaat, zal verheugen (ofschoon bij ons soms wel eens de gedachte geboren werd, of men ook al te spoedig in dezen, en te veel op eens, aan deze opvoeding werkt) maar aan den anderen kant, zal men eene zekere *lauwheid* ontdekken, in het *bestrijden* van gevoelens, strijdig met den geest der eeuw, met een woord in het bestrijden van het *jesuitisme*, in den uitgebreiden zin van dat hatelijk woord.

Nog kortelings geleden zag men Noord- en Zuid-Nederlandsche schrijvers moedig te velde trekken tegen dezen algemeenen vijand van vrijheid, verlichting en volksgeluk; er was slechts ééne stem, één gevoelen, en de uitkomst was, zoo als men die van zulk eene eendragtige bemoeijing moest verwachten, de vijand week, vlugte overal, de overwinning was volkomen. Volkomen? ja, voor het oogenblik; en is het nu zaak, na zulk eene overwinning, en wel op zulk eenen vijand, op zijne lauweren te rusten; de wapens af te leggen; in te sluimeren, ja openlijk te ver-

klaren dat men niet meer strijden wil? wat zeg ik, reeds ingewikkeld te kennen te geven dat men berouw heeft, voorheen andere gevoelens gekoesterd te hebben; is het mogelijk! dus vriendschap tusschen waarheid en logen! vrede tusschen licht en duisternis! vrede met eenen vijand, die niet te verslaan is, als door gestadig tegen hem te velde te trekken, en waartegen het eenige middel, om niets van hem te vreezen te hebben, is, hem steeds te wantrouwen, zelfs dan wanneer hij schijnbaar in rust is; want nooit *rust* hij anders dan *in schijn*.

Er zijn geene jezuiten in ons vaderland! het is dus eene hersenschim om tegen dezelve ten strijde te trekken.... Deze en soortgelijke uitroepingen hoor ik helaas tegenwoordig bijna dagelijks, vooral door de Zuid-Nederlandsche dagbladen aanheffen. Maar hoe veel onwaarheid is in deze vooronderstelling niet gelegen; hoe gevaarlijk, ten uiterste gevaarlijk, is niet deze dwaling, waarin velen hunner, die dezen uitroep bezigen, ter goeder trouw (zoo als wij gaarne gelooven) verkeeren. Ja er bestaat, Gode zij dank! in ons vaderland geene gepriviligeerde orde der volgelingen van LOYOLA; dit is ook alles, en, zegt waarlijk niet veel; (WILLEM DE Iste werd door een jezuit vermoord en er bestond geene orde in *Holland*) want ofschoon het niet moeijelijk zoude zijn te bewijzen, dat er in ons vaderland jezuiten, geordende jezuiten, zich bevinden, ja men dezulken met den vinger zelfs zoude kunnen aanwijzen, zoo zijn het niet alleen de jezuiten, maar het jezuitismus, den geest dezer orde en alles wat met deze magt der duisternis, deze voorname handlangers der groote domperfabriek slechts eenigermate in verband staat, welke wij te bestrijden hebben, onder welke naam en onder welke gedaante dezelve zich mogen verschuilen. Men behoeft daarom niet overal, en in alles, jezuiten te zien, in alles jezuitismus meenen te bespeuren, en ik vinde het even zoo ongerijmd, om niets meer te zeggen, bij voorbeeld den heer DE POTTER voor jezuitisch gezind te houden, als het ongerijmd zoude zijn onzen DE CELLES, ambassadeur bij den heiligen stoel, voor eenen *heilige* te verklaren; maar ik herhaal het, insluimeren kunnen en mogen wij niet. — Daarom Nederlandsche liberale schrijvers! die dezen naam verdient, daarop prijs stelt, en wilt blijven behouden, weest op uwe hoede, wantrouwt de vereeniging, wanneer u die mogt aangeboden worden, of misschien reeds door u aangenomen is van zekere soort van menschen, die slechts het masker hebben aangenomen, om hetzelve, na de bereiking hunner oogmerken, af te werpen, en wee dan uwer! Wacht u voor hunne vriendschapsbetooningen, voor hunne omhelzingen, opdat zij u niet te eeniger tijd onder dezelve doen verstikken! Oordeelt, beoordeelt, veroordeelt zelfs, wanneer gij in gemoede hiervan overtuigd zijt, alle ministeriele handelingen; wanneer gij zulks met grondige kennis van zaken, maar vooral met bescheidenheid en gematigdheid doet, is uwe poging loffelijk, grondwettig zelfs, maar daar gij. het oog houdt op alles wat in het *openbaar* geschiedt, verliest daarom niet uit het oog wat in *het geniep* kan gebrouwen worden. *Dixi.*

Een Phlegmatiek Noord-Nederlander.

HOF VAN ASSISES TE *LUIK*.

Onlangs zag men voor het hof van assises te *Luik* teregt staan eenen zekeren TEVILAYE, woonachtig te *Noville*, beschuldigd van korenaren op het veld te hebben afgesneden, en dus wegens oogstdieverij. Deze ongelukkige had een zeer zwak hersengestel, hetgeen gedurende zijne gevangenzetting zoodanig was verergerd, dat hij, op het oogenblik zijner verschijning voor het hof van assises, als geheel zinneloos kon beschouwd worden. Het is ten uiterste treurig, hierbij te moeten aanmerken, dat de schuld hiervan aan de oppassers der gevangenis moet worden toegeschreven; immers in zoo verre ze zulks hadden kunnen voorkomen. TEVILAYE, namelijk, was dagelijks het voorwerp van den spotlust zijner medegevangenen, welke, bemerkende dat hij een zwak hersengestel had, zich met hem poogden te vermaken; daar hij een weinig op de viool speelde, slaagden zij eindelijk hem diets te maken, dat zijn instrument, bij gelegenheid der laatste feesten te *Luik*, ter eere van GRÉTRY gehouden, boven alle anderen was opgemerkt, naar *Parijs* was gezonden, aldaar door eene jurij was onderzocht, dat men daarna het instrument te *Parijs* had gehouden, en, aan hem, TEVILAYE, tot schadeloosstelling, onmetelijke schatten had gezonden. Hetgeen alles zoodanigen indruk op dezen ongelukkigen had gemaakt, dat hij, staande zijn verhoor voor het hof, eene aanspraak aan zijne regters deed, waarin hij veel *van zijn instrument sprak, van zijne schatten, daardoor verkregen; van de belooning, die hij aan zijne regters toezeide;* alsmede *dat hij hen, wanneer zij in zijne woonplaats kwamen, met volle muzijk zoude doen ontvangen en op eenen prachtigen maaltijd onthalen*, enz. Het hof besloot de zaak tot de volgende assises uit te stellen, ten einde zijnen toestand in dien tusschentijd door lieden van de kunst te doen onderzoeken.

Mogt dit ongelukkig geval dienstig zijn om hen, die zulks tot nog toe niet, of niet genoeg waren, genegen te maken, om deel te nemen aan het in de noordelijke provincien bestaande genootschap tot *zedelijke verbetering der gevangenen*, en deze loffelijke instelling zich ook eenmaal uitstrekken tot de andere provincien des Rijks, waar zij (blijkens het bovenstaande) niet als overtollig zal kunnen worden aangemerkt.

NIEUWE UITGEVONDENE STOOKWYZE, DOOR MIDDEL EENER KUNSTMATIGE LEIDING VAN HEET GESTOOKT WATER.

Daar onze landaard van oudsher door zuinigheid, zindelijkheid en doelmatige zorgen voor het behoud der gezondheid boven andere volkeren heeft uitgemunt, en nog heden ten dage deze deugden op hoogen prijs schat, zal het tot onze bestuurders en aan de huisvaders, in ons midden, niet dan zeer aangenaam kunnen zijn te vernemen, dat het menschelijke vernuft een middel heeft uitgevonden, om, door het doelmatig rondleiden van het gestookt water, op eene zeer eenvoudige wijze en met mindere kosten, dan onze tegenwoordige kagchels en andere stookplaatsen vorderen, onze grootere en kleinere vertrekken, zonder damp, rook of andere ongezonde uitwerkingen, op eene meer gelijke, en voor de inademing minder schadelijke wijze te verwarmen, dan wij tot nog toe kenden.

De aankondiging daarvan bestaat in geene bespiegelende redeneringen, door den uitvinder zelven ten papiere gebragt, en door vooringenomenheid met de kinderen zijner navorschingen, overdreven; maar in het verslag der proefnemingen van eenen geachten en onbevoordeelden onderzoeker, die de plaats aanwijst waar de proeven genomen zijn, en nog dagelijks genomen worden, en de uitkomsten, welke voor eenen ieder aanschouwelijk zijn, met zorgvuldige naauwkeurigheid opgeeft.

Om het berigt daarvan in het geachte *Algemeene Handelsblad* van Zaturdag den 22sten November N°. 93 geplaatst, meer algemeen bekend te maken, en de aandacht, van hen, die daarvan voor zich of voor anderen nut of voordeel zouden kunnen trekken, te meer te bepalen, hebben wij het niet ondienstig gekeurd, dat berigt, in deszelfs geheel uit dit dagblad over te nemen; vooral ook met het doel, om de heeren schoolopzieners, die in de gelegenheid mogten komen, om, op het voetspoor van eenen hunner verdienstelijke ambtgenooten op *Veluwe*, in de steden of ten platte lande nieuwe schoolgebouwen op te rigten, of oude te verbeteren, uit te noodigen, om, ter vermindering van kosten, en ter bevordering van de gezondheid der jeugd, van deze uitvinding een doelmatig gebruik te maken, en daardoor tevens eene der takken van de Nederlandsche nijverheid te begunstigen.

Het bedoelde berigt luidt als volgt:

« Sedert verscheidene jaren heeft men in *Engeland* de verwarming van sommige stookkasten, oranjerien, fabrijken en andere gebouwen, daargesteld door stoom, en min of meer doelmatige toestellen tot dat einde vervaardigd. Daar echter deze wijze van verwarming zeer kostbaar is, vooral voor enkele en kleine gebouwen, en daarenboven andere zwarigheden, in de dagelijksche toepassing, ondervonden zijn geworden; zoo is men in dat land sedert zeer korten tijd op de gedachte gekomen: dusdanige kasten en gebouwen te verwarmen, door middel van heet water, hetgeen door buizen of pijpen van gegoten ijzer, door de geheele uitgestrektheid van de kast, wordt rond geleid. De ondervinding van slechts ongeveer drie jaren is voldoende geweest, om de nuttigheid en voortreffelijkheid van deze wijze van verwarming aan te toonen, en daar zij ook zeer onlangs hier te lande is ingevoerd, zal het den lezer welligt niet ongevallig zijn te vernemen, dat op de buitenplaats *Spaar en Berg*, gelegen bij het dorp *de Zandpoort*, bij den straatweg tusschen *Haarlem* en *Alkmaar*, een dusdanig toestel van verwarming is geplaatst geworden, in eene kast, bestemd tot bewaring van warme planten, van de grootste soort, zijnde 55 Amsterdamsche voet lang, 16 voet breed en van achteren 24 voet hoog. De geheele toestel is van gegoten ijzer, bestaande in eenen vierkanten ketel, 2 voet 10 duim lang, 1 voet 10 duim breed en 1 voet 7 duim diep, die met een houten deksel gesloten is. Deze ketel is halverweg in de achtermuren van de kast geplaatst, en in een gemetseld fornuis van eenen kunstmatigen aanleg opgesloten, wordende aan den achterkant met steenkolen gestookt. — De stookplaats is voorzien van ijzeren deuren, van eenen bijzonderen aard, ingerigt om de grootste bezuiniging van brandstof te bereiken. Aan den voorkant, van dezen ketel is geplaatst eene ronde ijzeren pijp, van 4 duimen middellijn binnenwerk, die, dwars door de kast, zich aansluit aan een vierkant vergaderbakje (insgelijks van gegoten ijzer), uit hetwelk, langs den voormuur van de kast, twee naast elkander gelegene pijpen, van dezelfde grootte, het water leiden in een' vergaderbak, geplaatst in het andere uiteinde der kast, die door een ijzeren deksel gesloten is. Deze bak is lang 4 voet 3 duim, breed 1 voet 5 duim en 1 voet 6 duim diep. Eenige duimen onder de pijpen, die slechts ter hoogte van 1 voet 7 duim van den vloer gesteld zijn, is wederom eene andere van de zelfde dikte geplaatst, die, evenredig onder de twee voormelde buizen, het water uit den vergaderbak weder naar den ketel toevoert, door middel van eenen elleboog, geplaatst onder het voorschrevene kleine vierkante vergaderbakje. Al deze pijpen, alsmede de ketel en vergaderbakken, zijn volmaakt stoomdigt, en, zoo als gezegd is, van gegoten ijzer, ter dikte van omtrent eene halve duim, en daar zij volmaakt waterpas worden gesteld, zoo vloeit het water overal gelijkmatig door, en wanneer men begint onder den ketel te stoken, zoo verspreidt de warmte zich ongeloofelijk schielijk, door de geheele uitgestrektheid van den toestel. De uitzettende kracht van het warme water drijft het buiten den ketel door de bovenste pijp, en dringt het verkoelde water weder naar den ketel terug, door middel van deze voortdurende beweging verkrijgt men eene zeer gelijkmatige warmte, zoodanig, dat, wanneer gedurende eenen korten tijd alles wel door warm gestookt is, de hitte van het water in den vergaderbak nagenoeg de zelfde is van dat hetwelk zich in den ketel bevindt. Deze geheele toestel vervaardigd zijnde te *Amsterdam*, in de fabrijk op de Oostenburgracht, onder directie van de heeren PAUL VAN VLISSINGEN en DUDOK VAN HEEL, die onlangs de fraaije stoommachines voor de stoomboot de *Prins Fredrik* geleverd heeft, zoo kan men te regt zeggen, dat het eene nationale en inlandsche kunstbewerking zij, die zich door vele voortreffelijke hoedanigheden onderscheidt. Het geheel is uitgevoerd volgens teekeningen en plans, vervaardigd door den Engelschen architect, den heer W. ATKINSON, te *Londen*. De toestel is beknopt, zindelijk, doelmatig en bijzonder zuiver en net bewerkt, en hoezeer het metsel- en geringe doch fraaije timmerwerk, slechts door dorpsbazen is gemaakt, zoo is het niettemin uitmuntend wel uitgevoerd. Het geheel onderscheidt zich door duurzaamheid, eenvoudigheid en doelmatigheid; en hoezeer de hier te lande genomene proeven nog slechts van korten duur zijn, zoo schijnt het ontwijfelbaar, dat deze wijze van verwarming groote voordeelen oplevert, voornamelijk bestaande in eene groote bezuiniging van brandstof, in eene gelijkmatige en lang voortdurende warmte, maar vooral in eene zuivere en gezonde warmte, zonder eenigen rook, damp of onaangename en nadeelige lucht, waardoor deze verwarming bijzonder toepasselijk zoude zijn, voor school- of andere openbare gebouwen en fabrijken.

Het zamenstel is zoodanig hecht, duurzaam en sterk, dat, wanneer het eenmaal geplaatst is, zulks jaren lang kan stand houden, zonder eenige de minste kosten van reparatie. De behandeling vereischt geene bijzondere zorg noch onafgebrokene oplettenheid of kunde, zoo als het geval is bij eenen stoomtoestel, vermits alleen de gewone zorg voor het stoken behoort in acht genomen te worden; en daar alle onderdeelen van dezen toestel geheel stoomdigt zijn, zoo is het verbruik van water zeer gering, vereischende slechts nu en dan eene kleine aanvulling. Het houten deksel, dat den ketel toesluit ligt, er los op, en is van een bijzonder maaksel, derhalve is er geene de minste vrees voor eene uitbarsting van stoom, doordien dit deksel al zeer spoedig door de drukking zoude worden opgeligt. Intusschen bewijst de ondervinding, dat, ten gevolge van de groote oppervlakte van steeds verkoelend water, eene dusdanige uitpersing van stoom nimmer kan plaats hebben.

Voor kasten of gebouwen van mindere grootte kan men volstaan met eene enkele boven en onder-pijp, en zoude zelfs de vergaderbak kunnen worden ontbeerd, hetgeen natuurlijk de kosten van aanleg vermindert. In *Engeland* bestaan reeds verscheiden druiven- en ananassen-kassen, die op deze wijze met het beste gevolg worden gestookt, en de bezuiniging van brandstof wordt aldaar op ruim een derde gedeelte geschat. Gedurende de vrij sterke vorst, die onlangs heeft plaats gehad, is de bewuste plantenkast op *Spaar en Berg*, door een matig vuur behoorlijk verwarmd geworden, terwijl te voren drie vuurplaatsen of kagchels kwalijk hetzelfde doel konden bereiken.

GESPREK TUSSCHEN *JAAP* EN *JAN*.

JAAP.

JAN! *zeg wie 't* Nieskruid *schreef en leert met Argus-oogen?*

JAN.

JAAP-*broêr! ik gis het wel, maar gissen is vaak logen.*

JAAP.

Foei! waarom 't mij verbloemd? woont hij te Rotterdam?

JAN.

Weet ik het JAAP! *maar hoor, dit zei mij laatst een heer:*
« *Als 'k wel heb viel de vrucht niet verre van den stam;*
« *Papa ontstal ons 't* geld, *de* zoon *rooft ieders* eer.»

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 30sten November 1531 werd de eerste landdag van het gulden vlies te *Rijssel* gehouden.

Den 30sten dito 1784 stierf de beroemde hoogleeraar C. A. CLODIUS, te *Leipzig*.

Den 30sten dito 1813 werd *Arnhem* stormenderhand door de Pruissen ingenomen.

Den 1sten December 1417 had er [illegible] gevochten te [illegible] plaats ten gevolge [illegible] door mislukte vermeestering van den door *Dordrecht* en *Brielle* [illegible] RUWAARD JAN VAN BEYEREN.

Den 1sten dito 1708 bekrachtigden de Staten den vrede, in 1704 met den Dey *Tunis* gesloten.

Den [illegible] dito 1736 overleed de Raadpensionaris SIMON VAN SLINGELAND, een man, uitstekend bekwaam in het handelen met uitheemsche gezanten en zeer bedreven in de kennis van de belangen van vreemde Mogendheden. Hij werd in zijn ambt opgevolgd door den heer en Mr. ANTHONY VAN DER HEIM, thesaurier-generaal, die zich in dit ambt ook eenige jaren [illegible] heeft gekweten.

Den 2den dito 1699 werd *Huy*, in Luikerland, door WILLEM III de ingenomen.

Den 2den dito 1718 stierf [illegible] DE GROOT, pensionaris van *Amsterdam*.

Den 3den dito 1723 stierf de hertog van *Orleans*.

---

† § † BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *NYKERK* noodigen bij deze alle EIGENAREN van GRAVEN of GRAFKELDERS, in de Kerk der Hervormde Gemeente aldaar, welke eene gelijke GRAFRUIMTE op de ALGEMEENE BEGRAAFPLAATS verlangen, volgens [illegible] de bepalingen [illegible] bestaande Reglement, om met overlegging hunner bewijzen van Eigendom, daarvan opgave schriftelijk en vrachtvrij dan[illegible] ter Secretarie dezer Stad, vóór of op den [illegible] December aanstaande.

Nijkerk, den 22sten November 1828.

Burgemeester en Wethouderen voornd.,
E. G. ARDESCH,
Ter ordonn.
J. FREZIE,
Secretaris.

† § † HET PLAATSELYK BESTUUR van *LIENDEN* noodigt bij dezen alle EIGENAARS van GRAVEN, in de Kerken dier Gemeente, welke eene gelijke GRAFRUIMTE op de nieuw aan te leggen ALGEMEENE BEGRAAFPLAATSEN verlangen, om zich daartoe, met overlegging hunner Bewijzen van Eigendommen, schriftelijk en vrachtvrij aan het voorgemelde Bestuur vóór den 20sten December 1828 te adresseren.

Lienden, den 28sten November 1828.

De Burgemeester van *Lienden*,
A. VERBRUGH.

§ § § HET PLAATSELYK BESTUUR van *MAURIK* noodigt bij dezen alle EIGENAARS van GRAVEN, in de Kerken dier Gemeente, welke eene gelijke GRAFRUIMTE op de nieuw aan te leggen ALGEMEENE BEGRAAFPLAATSEN verlangen, om zich daartoe, met overlegging hunner Bewijzen van Eigendommen, schriftelijk en vrachtvrij aan het voorgemelde Bestuur vóór den 20sten December 1828 te adresseren.

Maurik, den 27sten November 1828.

De Burgemeester van *Maurik*,
D. DE ROOY.

† † † KERKVOOGDEN der HERVORMDE GEMEENTE van *NYBROEK* roepen bij dezen op alle EIGENAREN van GRAVEN in de Kerk, welke op het KERKHOF een ander GRAF zouden wenschen te bekomen, om zich uiterlijk vóór den 20sten December aanstaande, met behoorlijke bewijzen van eigendom daartoe franko schriftelijk aan te melden bij voornoemde Kerkvoogden.

Nijbroek, den 28sten November 1828.

Ter ordonnantie van Kerkvoogden,
J. DE LASSACQUERE,
Secretaris.

VRYWILLIGE VERKOOPING.

De Notarissen Mr. *E. G. ARDESCH* en *A. D. S. COLLENHRANDER*, residerende te *Nijkerk*, als daartoe door de Regtbank van Eersten Aanleg, zitting houdende te *Arnhem*, geautoriseerd, presenteeren op *Dingsdag den* 9den *December* 1828, *des avonds ten zeven ure*, ten huize van den Heer *VAN GREKENGOED*, in *het Heeren Logement*, te *Nijkerk*, ten overstaan van den Heer Vrederegter des Kantons *Nijkerk*, te doen inzetten en op den 23sten *dier maand*, ter gemelde uur en plaats, finaal te verkoopen: de navolgende GOEDEREN, nagelaten bij wijlen den Heer *RYKERT VAN HARSSELAAR*, als:

1o. Het ERF en GOED, *de Nantena* of *Groote Flier* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, gehucht *Nantena*, bestaande in een HUIS, BAKHUIS, 2 SCHUREN, 2 BERGEN en ruim 38 Bunders en 36 Roeden BOUW-, WEI-, BOSCH-, VEENLAND en BENNENVELD, op- en onstaande BOOMEN en HOUTGEWASSEN; zijnde hiervan ongeveer 1½ Bunder Lands bij *J. VAN KROON* laatst in gebruik geweest, dadelijk te aanvaarden, en het overige van dit Erf in pacht bij de Wed. *HENDRIK GERRITSEN*, tot Petri en Paaschen [illegible] 's jaars.

2o. Het ERF en GOED, *de Kleine Flier* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, [illegible] *Holk*, bestaande in een HUIS, BAKHUIS, SCHUUR, 2 BERGEN en ongeveer 26 Bunders en 68 Roeden BOUW-, WEI-, BOSCH- en VEENLAND, op- en onstaande BOOMEN en HOUTGEWASSEN; in pacht bij *BAREND BRUINESSEN VAN LEUVEREN*, tot Petri en Paaschen 1830 ad ƒ 225 's jaars.

3o. Een kamp oud TABAKS- nu BOUWLAND, *Dammeeskamp* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, gehucht *Nantena*, groot 1 Bunder, 76 Roeden, 42 Ellen en 2 Gebinten, en eene TABAKSSCHUUR op het daarnevens staande Land, toebehoorende aan Juffrouw *DE WAAL*.

4o. Een kamp TABAKSLAND, *de Hoogenkamp* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, op Hoogstraten, groot 1 Bunder 81 Roeden en 38 Ellen, met de daarop staande SCHUUR in pacht bij *LUBBERTUS VAN ALLER* en *KLAAS VAN HUIFHUIS*, tot Martini 1829 ad ƒ 65 's jaars.

5o. Ongeveer 2 Bunders MHEENLAND, *Horesnek* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, bij *Nekkeveld*.

6o. 2 Bunders, 68 Roeden en 95 Ellen MHEENLAND, de *Bonenkamp* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, bij den *Kadijk*.

7o. 1 Bunder, 64 Roeden en 21 Ellen MHEENLAND, op *Rassenbeek*, te *Nijkerk* gelegen.

8o. De HELFT in 1 Bunder, 46 Roeden en 21 Ellen MHEENLAND, de *kleine Bijl* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, Pachter de Heer *J. P. CROES*, tot Martini 1829.

9o. Een KWART in 2 Bunders, 12 Roeden en 90 Ellen WEILAND, *de Molenkamp* genaamd, gelegen te *Nijkerk*, bij de *Holkermolen*; dadelijk te aanvaarden.

10. 2 Bunders, 54 Roeden en 76 Ellen MHEENLAND, *Meurskamp* genaamd, gelegen in de *Puttermheen*.

11o. 2 Bunders, 17 Roeden en 16 Ellen MHEENLAND, *de Kip* genaamd, gelegen in de *Puttermheen*.

Informatien zijn te bekomen, opzigtens de Erven, bij de Bruikers, en aangaande de losse Landerijen bij *HENDRIK VAN DEN HENGEL* op *Kwadenbeek*, te *Nijkerk*; liggende de Veil-Conditien ten Kantore van gemelde Notarissen ter visie.

§ § § Op den 15den December eerstkomende, zal te *Lochem* geveild en 8 dagen daarna verkocht worden een in 1826 bijna geheel nieuw en best getimmerd HUIS, staande aldaar op een der beste en levendigste standen, is zeer drooG, voorzien van [illegible] BENEDEN- [illegible] BOVENKAMERS, deels behangen en geplafonneerd, KEUKEN, KELDER en ruime ZOLER; achter dit Huis is een mooije TUIN, groot circa 10 Nederlandsche Roeden, waarin een SCHUURTJE tot berging van Brand. — Nader informatie met brieven franko bij *ARENDSEN DE WOLFF* aldaar.

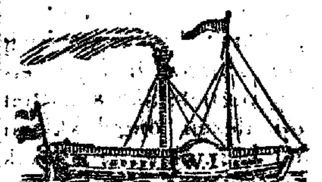
† † † Vermits er, door spoedig op elkander gevolgde sterfgevallen, thans in het *St. Catharina Gasthuis* te *Arnhem* DRIE PLAATSEN onbezet zijn, zoo worden de belanghebbende welke mogten wenschen, om tegen den matigen prijs, bij het tarief vastgesteld, in hetzelve als COMMENSALEN te worden opgenomen, verzocht, zich tot dat einde zoo spoedig mogelijk aan te melden bij den Rentmeester van het genoemde gesticht, *J. H. HOOIJER*, te *Arnhem*.

§ § § *J.* en *L. CARAMELLI EN COMP.*, van *Utrecht*, maken het geëerd Publiek bekend, dat zij hier uitgepakt zijn in het Logement *de Brabandsche Kroon*, bij *ROBERT*, op de Groote Markt, met een schoon Assortiment PLATEN, SCHILDERYEN, van KNIPWERK, STEENDRUKKEN en alle soorten van VOORBEELDEN, om na te Teekenen; alles tot een civiele prijs; blijven uiterlijk tot den 3den dezer.

† † † Op Dingsdag den 16den December 1828, op de Botermarkt te *Arnhem*, VERKOOPING van BROEIBAKKEN.

† † † Bij *R. VAN SOMEREN*, in de Ketelstraat, te *Arnhem*, zijn te bekomen: beste SPAANSCHE KASTANJES, extra groot van stuk.

§ § § Een ongehuwd en zonder familie zijnde HEER vraagt TWEE KAMERS TE HUUR, waarvan de eene voor te slapen en de andere voor te logeren (deze laatste [illegible]) [illegible] Kuin en Environs hebbende. — Antwoord onder letter A bij den uitgever dezer.

STOOMBOOT
WILLEM DE EERSTE.
Regeling der Vaart voor de Maand
December 1828.

Van *Nijmegen* naar *Rotterdam* en *'s Gravenhage*:
en tusschenliggende plaatsen:
Elken Zondag, Dingsdag en Donderdag des morgens ten 7 ure.
Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:
en tusschenliggende plaatsen:
Elken Maandag, Woensdag en Vrijdag des morgens ten 6 ure.

Van *'s Gravenhage* vertrekt op deze dagen, des morgens ten half vier ure, bij *G. VAN VELTHOVEN*, op de Bierkade, eene EIGENE DILIGENCE, om voor afvaart der Boot te *Rotterdam* aan te komen.

De Stoombooten van *Gorinchem* op *'s Hertogenbosch* en van *Rotterdam* naar *Antwerpen* en *Londen*, varen met deze Boot in overeenstemming, zoo ook de Diligence van *Gorinchem* over *Breda* naar *Antwerpen* en *Brussel*, welke nog denzelfden avond aldaar aankomt.

NB. Wegens het invallen van het Kersfeest, zal de Boot op die dagen, zijnde den 25sten en 26sten December, geen dienst doen.

*** *L. Az. DOUER*, Boekverkooper te *Arnhem*, verwittigt zijnen geëerden Begunstigers, dat hij thans ruim gesorteerd is in KINDERWERKJES voor *St. Nikolaas-* en *Nieuwjaars Geschenkjes*; alsmede dat de NEDERLANDSCHE MUZEN-ALMANAK voor 1829 bij hem te bekomen is. [illegible]

[illegible] VORST [illegible] PUBLIEKE ONDERWIJS [illegible] prijs ƒ [illegible]. Dit werkje is voor ieder, zoo wel Katholiek als Protestant, belangrijk, vooral daar er thans zoo veel over het *Publieke Onderwijs*, zoowel in het naburig *Frankrijk* als bijzonder in de *Nederlanden* gehandeld wordt.

Nog zijn bij gemelde Boekhandelaars te bekomen, eenige weinige complete Exemplaren van het werk genaamd: NEDERLANDSCHE BEROERTEN onder FILIPS II, op last van [illegible] MARIA THERESIA, beschreven [illegible] [illegible] Raadsheer enz., met de aanteekeningen [illegible] Brussel'sche uitgeven, en van den Nederduitschen [illegible] twee deelen compleet, prijs ƒ [illegible]. Dit werk [illegible] [illegible] Vaderland [illegible] [illegible] liefhebber der Vaderlandsche Historie. [illegible] *ROBERT* [illegible] [illegible] *Mungo Park* [illegible] dering van de gezondheid der jeugd [illegible]